

ANKARA'DAN ŞEKİLLENEN YENİ GÜVENLİK MİMARİSİ

**NATO Zirvesi Işığında Türkiye'nin Artan Bölgesel Ağırlığı,
Stratejik Özerkliği ve Ekonomik Gücü**

"Ankara NATO Zirvesi, Türkiye'nin yalnızca İttifak içindeki önemini değil; Karadeniz'den Orta Doğu'ya, Kafkasya'dan Akdeniz'e uzanan geniş coğrafyada giderek güçlenen merkez ülke konumunu da ortaya koydu."

Giriş

Uluslararası sistem, Soğuk Savaş'ın sona ermesinden bu yana belki de en kapsamlı ve en belirsiz dönüşüm dönemlerinden birinden geçmektedir. Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Avrupa güvenlik mimarisini sarsması, Orta Doğu'daki çatışmaların genişleme riski, ABD ile Avrupa arasındaki stratejik öncelik farklılıkları, Çin'in küresel güç dengesindeki yükselişi, enerji ve ticaret yolları üzerindeki rekabet, siber tehditler ve yapay zekâ destekli savunma teknolojilerinin yaygınlaşması, güvenlik kavramını yeniden tanımlamaktadır.

Böylesine kritik bir dönemde NATO Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi'nin Ankara'da gerçekleştirilmesi, yalnızca Türkiye'nin bir NATO üyesi olarak önemini değil, değişen dünya düzeninde üstlendiği çok katmanlı stratejik rolü de ortaya koymuştur. Zirve, transatlantik ilişkilerden Avrupa savunmasına, Ukrayna'dan Orta Doğu'daki gelişmelere kadar geniş bir gündemi Ankara'da buluşturarak başkenti küresel güvenlik tartışmalarının merkezine taşımıştır.

Ankara Zirvesi'ni yalnızca diplomatik takvimde yer alan üst düzey bir toplantı olarak değerlendirmek eksik olacaktır. Zirve, Türkiye'nin güçlendirdiği diplomatik kapasitesinin, savunma sanayisindeki ilerlemesinin, bölgesel krizlerde üstlendiği belirleyici rolün ve stratejik coğrafyasının uluslararası sistem tarafından yeniden teyit edildiği bir platform niteliğindedir.

Bugün Türkiye; Avrupa, Karadeniz, Kafkasya, Orta Doğu, Doğu Akdeniz, Balkanlar ve Orta Asya gibi farklı jeopolitik havzaların kesişiminde bulunan sıradan bir "köprü ülke" olmaktan çıkarak, bu bölgelerdeki gelişmeleri etkileyebilen bir merkez ülke konumuna doğru ilerlemektedir.

Dünya Düzeni Değişirken Türkiye'nin Konumu

İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan uluslararası sistem, uzun yıllar boyunca Batı merkezli siyasi, ekonomik ve askerî kurumlar etrafında şekillenmiştir. NATO, bu düzenin güvenlik alanındaki en önemli kurumlarından biri olmuştur.

Ancak günümüzde dünya sistemi daha parçalı, daha rekabetçi ve daha öngörülemez bir yapıya dönüşmektedir. Tek bir merkezden yönetilen uluslararası düzenin yerini; ABD, Çin, Avrupa Birliği, Rusya, Hindistan ve yükselen bölgesel güçler arasında devam eden çok boyutlu bir rekabet almaktadır.

Bu ortamda ülkelerin değeri yalnızca ekonomik büyüklükleriyle değil; sahip oldukları coğrafi konum, askerî ve teknolojik kapasiteleri, enerji ve ticaret yolları üzerindeki etkileri, krizleri yönetme kabiliyetleri, diplomatik arabuluculuk güçleri, üretim ve tedarik zincirlerindeki konumları üzerinden değerlendirilmektedir.

Türkiye, bütün bu unsurların önemli bir bölümünü aynı anda bünyesinde barındıran az sayıdaki ülkeden biridir. Karadeniz'e kıyısı bulunan, İstanbul ve Çanakkale boğazlarını kontrol eden, Avrupa ile Asya'yı birbirine bağlayan, Kafkasya'ya, Orta Doğu'ya ve Doğu Akdeniz'e doğrudan erişimi olan Türkiye; hem NATO'nun doğu ve güney kanadının güvenliği hem de Avrupa'nın enerji, ulaştırma ve tedarik sistemleri açısından vazgeçilmez bir konumdadır.

Bu jeopolitik gerçeklik yeni değildir. Yeni olan, Türkiye'nin sahip olduğu coğrafi avantajları giderek daha fazla siyasi, diplomatik, askerî ve ekonomik kapasiteye dönüştürmesidir.

Kanat Ülkesinden Merkez Ülkeye

Soğuk Savaş döneminde Türkiye çoğunlukla NATO'nun Sovyetler Birliği'ne karşı güneydoğu kanadını koruyan bir ülke olarak değerlendirilmekteydi. Türkiye'nin rolü büyük ölçüde askerî kapasitesi, coğrafi konumu ve Sovyet yayılmacılığına karşı oluşturduğu

savunma hattı üzerinden tanımlanıyordu.

Günümüzde ise Türkiye'nin işlevi bu geleneksel rolün çok ötesine geçmiştir. Türkiye artık yalnızca NATO'nun sınırlarını koruyan bir müttefik değildir. Aynı zamanda Karadeniz'de askerî dengenin korunmasına katkı sağlayan, Rusya ve Ukrayna ile aynı anda konuşabilen, Avrupa'nın enerji arz güvenliğinde rol üstlenen, Kafkasya'daki yeni siyasi ve ekonomik dengeleri etkileyen, Orta Doğu'daki krizlerin yönetiminde doğrudan ağırlığı bulunan, düzensiz göçün Avrupa üzerindeki etkisini yöneten, Balkanlar ve Orta Asya ile güçlü tarihî ve ekonomik bağlar geliştiren ve NATO'nun savunma üretim kapasitesine katkı sunan çok boyutlu bir aktör hâline gelmiştir.

Bu dönüşüm, Türkiye'nin dış politikasında sıklıkla kullanılan "stratejik özerklik" kavramıyla

da yakından ilişkilidir. Stratejik özerklik, Türkiye'nin ittifak ilişkilerinden uzaklaşması anlamına gelmemektedir. Aksine Türkiye'nin NATO üyeliğini, Avrupa ile ilişkilerini, bölgesel ortaklıklarını ve küresel ekonomik bağlarını kendi millî çıkarları doğrultusunda çok yönlü biçimde yönetebilme kapasitesini ifade etmektedir.

Ankara Zirvesi, Türkiye'nin NATO içindeki konumunun artık yalnızca askerî katkılarla değil, diplomatik ve siyasi ağırlıkla da değerlendirildiğini göstermiştir.

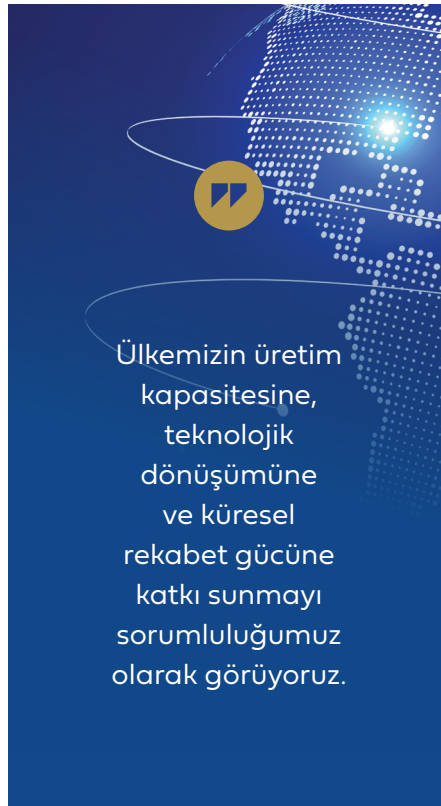
Ankara Zirvesi'nin Sembolik ve Stratejik Anlamı

Uluslararası zirvelerin gerçekleştirildiği şehirler tesadüfen seçilmez. Zirve mekânları çoğu zaman toplantının siyasi mesajının bir parçası hâline gelir.

NATO Zirvesi'nin Ankara'da gerçekleştirilmesi üç temel mesaj taşımaktadır. Birincisi, Türkiye'nin İttifak içindeki merkezî konumunun teyit edilmesidir. NATO'nun geleceği hakkında alınacak kararların Ankara'da tartışılması, Türkiye'nin yalnızca kararları uygulayan değil, kararların şekillenmesine katkı sunan ülkelerden biri olduğunu göstermektedir.

İkincisi, NATO'nun güvenlik gündeminin Avrupa'nın kuzeyi ve doğusuyla sınırlı olmadığı mesajıdır. Rusya kaynaklı tehditlerin yanı sıra terörizm, Orta Doğu'daki çatışmalar, enerji arz güvenliği, düzensiz göç, kritik altyapıların korunması ve Akdeniz güvenliği gibi başlıklar da İttifak'ın geleceğinde belirleyici olacaktır.

Üçüncüsü ise Ankara'nın uluslararası diplomaside yükselen görünülüğüdür. Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana devlet yönetiminin merkezi olan Ankara,

son yıllarda uluslararası toplantılar, liderler diplomasisi, savunma sanayisi iş birlikleri ve çok taraflı görüşmeler açısından giderek daha önemli bir diplomasi şehrine dönüşmektedir.

Transatlantik İlişkilerde Yeni Dönem

Ankara Zirvesi'nin en önemli gündemlerinden biri, ABD ile Avrupa arasındaki savunma sorumluluğunun yeniden paylaşılması olmuştur.

Uzun yıllar boyunca Avrupa güvenliğinin önemli bir bölümü ABD'nin askerî kapasitesi ve caydırıcılığı tarafından sağlanmıştır. Ancak Washington yönetimlerinin giderek daha fazla Hint-Pasifik bölgesine yönelmesi ve Avrupa ülkelerinden savunma harcamalarını artırmalarını istemesi, NATO içindeki yük paylaşımı tartışmasını derinleştirmiştir.

Bu yeni dönemde Avrupa'nın daha fazla askerî kapasite geliştirmesi, yalnızca savunma bütçelerinin artırılması anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda yeni üretim tesislerinin kurulması, ortak silah ve mühimmat projelerinin geliştirilmesi, savunma tedarik zincirlerinin güçlendirilmesi, kritik ham madde bağımlılığının azaltılması, hava ve füze savunma sistemlerinin yaygınlaştırılması

ve siber güvenlik ile yapay zekâ yatırımlarının artırılması anlamına gelmektedir.

Bu dönüşüm, Türkiye açısından önemli fırsatlar barındırmaktadır. Güçlü üretim altyapısı, gelişen savunma sanayisi ve rekabetçi mühendislik kapasitesi sayesinde Türkiye, Avrupa'nın gelecekteki savunma ve güvenlik mimarisinde daha büyük bir rol üstlenebilir.

Türkiye'nin Savunma Sanayisi: Stratejik Bağımsızlığın Temeli

Türkiye'nin son yirmi yılda gerçekleştirdiği en dikkat çekici dönüşümlerden biri savunma sanayisinde yaşanmıştır.

Geçmişte savunma ihtiyaçlarının önemli bölümünü dışarıdan karşılayan Türkiye, bugün insansız hava araçları, kara araçları, deniz platformları, radar sistemleri, elektronik harp teknolojileri, mühimmat, füze, hava savunma ve haberleşme sistemleri gibi birçok alanda önemli üretim kapasitesine ulaşmıştır.

Bu gelişme yalnızca askerî açıdan değerlendirilmemelidir. Savunma sanayisindeki ilerleme; yüksek teknoloji üretim, nitelikli insan kaynağı, araştırma ve geliştirme, yazılım ve elektronik, malzeme teknolojileri, makine ve metal sanayisi, enerji ve güç sistemleri ile

siber güvenlik gibi birçok sektörü aynı anda geliştiren bir ekosistem oluşturmaktadır.

NATO ülkelerinin savunma harcamalarını ve ortak tedariklerini artırması, Türk savunma sanayisi açısından yeni ihracat ve ortak üretim imkânları doğurmaktadır. Türkiye'nin bu süreçteki avantajı yalnızca büyük savunma şirketlerinden kaynaklanmamaktadır. Anadolu'nun farklı şehirlerinde üretim yapan binlerce KOBİ; metal işleme, elektrik ekipmanları, kablo, pano, otomasyon, elektronik, makine, yazılım ve lojistik alanlarında savunma ekosisteminin tedarikçileri hâline gelebilir.

Bu nedenle NATO'daki yeni savunma yatırımları, Türk iş dünyası açısından yalnızca askerî bir gündem değil, aynı zamanda uzun vadeli bir sanayileşme ve ihracat fırsatıdır.

Karadeniz Güvenliğinde Türkiye'nin Belirleyici Rolü

Rusya-Ukrayna Savaşı, Karadeniz'i dünya güvenliğinin en kritik bölgelerinden biri hâline getirmiştir.

Karadeniz yalnızca bölge ülkeleri açısından değil; Avrupa'nın enerji güvenliği, küresel tahıl ticareti, deniz ulaştırması, NATO-Rusya

dengesi, Kafkasya ve Balkanların istikrarı açısından da stratejik öneme sahiptir.

Türkiye, Montrö Boğazlar Sözleşmesi çerçevesinde boğazların geçiş rejimini yönetmesi ve hem Rusya hem de Ukrayna ile diplomatik kanallarını açık tutabilmesi sayesinde Karadeniz'de özel bir konuma sahiptir.

Ankara'nın bu süreçteki temel yaklaşımı, Karadeniz'in daha geniş bir askerî çatışma alanına dönüşmesini önlemek, bölgesel dengeyi korumak ve diplomatik çözüm kanallarını açık tutmak olmuştur.

Türkiye'nin savaşın taraflarıyla aynı anda görüşebilmesi, farklı diplomatik girişimlere ev sahipliği yapması ve tahıl sevkiyatı gibi küresel öneme sahip konularda kolaylaştırıcı rol üstlenmesi, ülkenin geleneksel ittifak ilişkileri ile bölgesel gerçeklikleri birlikte yönetebilme kapasitesini göstermiştir.

Orta Doğu ve Doğu Akdeniz'de Vazgeçilmez Aktör

Türkiye'nin stratejik ağırlığı Karadeniz ile sınırlı değildir. Orta Doğu, son

yıllarda devletler arası rekabetin, vekâlet savaşlarının, enerji politikalarının, terör örgütlerinin ve toplumsal kırılganlıkların iç içe geçtiği son derece karmaşık bir güvenlik alanına dönüşmüştür.

Türkiye; Suriye, Irak, İran, İsrail, Filistin ve Körfez ülkeleriyle bağlantılı gelişmelerden doğrudan etkilenen bir ülkedir. Bu nedenle bölgesel krizlere dışarıdan bakan bir gözlemci değil, sonuçlarını doğrudan yaşayan ve çözüm süreçlerine katkı sunması gereken merkezî bir aktördür.

NATO'nun geleneksel güvenlik yaklaşımı büyük ölçüde Avrupa merkezli olsa da İttifak'ın geleceği açısından güney kanadındaki tehditler giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Terörizm, kontrolsüz göç, devlet dışı silahlı aktörler, balistik füze tehdidi, enerji altyapılarının güvenliği, deniz ulaştırma yolları ve kritik su yollarının korunması gibi konular, NATO'nun güney bölgesine daha fazla odaklanmasını zorunlu kılmaktadır.

Türkiye, bu tehditlerle doğrudan mücadele eden ve sahada önemli operasyonel tecrübeye sahip bir ülke olarak NATO'nun güney kanadındaki

en önemli güç merkezidir. Doğu Akdeniz'de enerji kaynakları, deniz yetki alanları, ticaret yolları ve askerî varlık üzerinden yürütülen rekabet de Türkiye'nin bölgesel önemini artırmaktadır.

Bu nedenle Türkiye'nin güvenliği ile Avrupa'nın güvenliği birbirinden bağımsız düşünülemez.

Kafkasya ve Orta Asya'ya Açılan Stratejik Kapi

Türkiye'nin bölgesel rolünün yükseldiği bir diğer alan Kafkasya'dır.

Azerbaycan ile Ermenistan arasında kalıcı barış ihtimalinin güçlenmesi, bölgedeki ulaşım hatlarının yeniden şekillenmesi ve Hazar Havzası'nın Avrupa ile bağlantısının artması, Türkiye'nin Kafkasya politikasına yeni bir boyut kazandırmaktadır.

Kafkasya'daki yeni jeopolitik düzen, yalnızca güvenlik açısından değil, ticaret ve enerji hatları açısından da önemlidir. Türkiye; Azerbaycan, Gürcistan ve Hazar geçişli bağlantılar üzerinden Orta Asya'ya uzanan yolların merkezinde bulunmaktadır.

Orta Asya ülkelerinin küresel ticarete daha güçlü biçimde entegre olma arayışı, Türkiye'nin ulaştırma, enerji, lojistik, savunma, eğitim ve teknoloji alanlarındaki rolünü artırmaktadır. Türkiye'nin Türk Devletleri Teşkilatı çerçevesinde geliştirdiği ilişkiler de ülkenin bölgesel etkisinin kültürel bağların ötesine geçerek kurumsal ve ekonomik bir niteliğe kavuştuğunu göstermektedir.

Orta Koridor ve Ekonomik Güvenlik

Günümüz dünyasında güvenlik ile ekonomi arasındaki sınırlar giderek ortadan kalkmaktadır. Bir ülkenin askerî güvenliği kadar enerji kaynaklarına erişimi, tedarik zincirlerinin dayanıklılığı, gıda

güvenliği, liman ve ulaştırma altyapısı, dijital haberleşme sistemleri ve kritik madenlere erişimi de millî güvenliğin parçası hâline gelmiştir.

COVID-19 salgını, Rusya-Ukrayna Savaşı, Kızıldeniz'de yaşanan güvenlik sorunları ve küresel ticaret hatlarındaki kesintiler, ülkeleri alternatif ulaştırma güzergâhları geliştirmeye yöneltmiştir.

Bu noktada Çin ve Orta Asya'dan başlayarak Hazar Denizi, Kafkasya ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaşan Orta Koridor'un önemi artmaktadır.

Türkiye, demir yolu hatları, limanları, karayolu altyapısı, lojistik merkezleri ve boğazları sayesinde Avrupa ile Asya arasındaki en önemli alternatif ticaret rotalarından birinin merkezinde yer almaktadır.

Orta Koridor'un gelişmesi, Türkiye'yi yalnızca transit geçiş ülkesi hâline getirmemelidir. Asıl hedef; üretim merkezlerinin kurulması, lojistik üslerin geliştirilmesi, katma değerli hizmetlerin artırılması, finans ve sigorta altyapısının güçlendirilmesi, dijital gümrük sistemlerinin yaygınlaştırılması ve uluslararası ticaretin Türkiye üzerinden yönetilmesi olmalıdır.

Enerji Güvenliğinin Merkezindeki Türkiye

Avrupa'nın enerji güvenliği, Rusya-Ukrayna Savaşı sonrasında çok daha kritik bir konu hâline gelmiştir. Avrupa ülkeleri enerji kaynaklarını çeşitlendirmeye, tek bir tedarikçiye bağımlılıklarını azaltmaya ve yeni doğal gaz, petrol, elektrik ve yenilenebilir enerji bağlantıları kurmaya çalışmaktadır.

Türkiye; Hazar Havzası, Orta Doğu, Doğu Akdeniz, Karadeniz ve Rusya gibi büyük enerji kaynakları ve üretim bölgelerinin kesişiminde

bulunmaktadır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı, TANAP, TürkAkım ve diğer enerji altyapıları, Türkiye'yi bölgesel bir enerji geçiş merkezi hâline getirmiştir.

Ancak önümüzdeki dönemde Türkiye'nin hedefi yalnızca enerji taşıyan bir güzergâh olmakla sınırlı kalmamalıdır. Enerji fiyatlarının belirlendiği, ticaretin yapıldığı, depolama kapasitesinin geliştirildiği ve farklı kaynakların bir araya getirildiği bir enerji merkezi olma vizyonu güçlendirilmelidir.

Yenilenebilir enerji, nükleer enerji, hidrojen, enerji depolama teknolojileri ve elektrik iletim sistemleri de Türkiye'nin enerji güvenliği vizyonunun ayrılmaz parçalarıdır.

Ankara'nın Diplomasi Başkenti Kimliği

Ankara, Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana Türkiye'nin siyasi karar merkezidir. Ancak şehrin ekonomik ve uluslararası potansiyeli çoğu

zaman İstanbul'un küresel görünürlüğü'nün gerisinde kalmıştır.

NATO Zirvesi, Ankara'nın farklı bir yönünü dünyaya göstermiştir. Şehir; Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi, bakanlıklar, yabancı diplomatik misyonlar, savunma ve güvenlik kurumları, üniversiteler, teknoparklar, savunma sanayisi şirketleri ve araştırma merkezleri arasında güçlü bir kurumsal ekosisteme sahiptir.

Ankara'nın uluslararası zirvelere daha fazla ev sahipliği yapması, yalnızca diplomatik prestij kazandırmayacaktır. Aynı zamanda kongre ve toplantı turizmini, otelcilik sektörünü, ulaşım ve lojistik hizmetlerini, uluslararası eğitim faaliyetlerini, düşünce kuruluşlarını, medya ve iletişim sektörünü ve kültür-sanat faaliyetlerini de geliştirecektir.

Ankara, Washington, Brüksel, Cenevre, Viyana ve Münih gibi diplomasi ve güvenlik toplantılarıyla öne çıkan şehirlerden biri olma potansiyeline sahiptir.

İş Dünyası Açısından Yeni Fırsat Alanları

NATO Zirvesi'nin sonuçlarını yalnızca dış politika ve güvenlik perspektifiyle ele almak yeterli değildir. Savunma harcamalarındaki artış, enerji güvenliği yatırımları, kritik altyapıların korunması ve tedarik zincirlerinin yeniden yapılandırılması, iş dünyası açısından geniş bir ekonomik alan oluşturmaktadır.

Önümüzdeki dönemde savunma ve havacılık, elektrik ve enerji ekipmanları, siber güvenlik, yapay zekâ ve yazılım, haberleşme teknolojileri, lojistik ve ulaştırma, kritik altyapı güvenliği, makine ve metal sanayisi, akıllı şehir uygulamaları, enerji depolama ve ileri malzeme teknolojileri gibi sektörlerin öne çıkması beklenebilir.

Türk şirketlerinin bu fırsatlardan yararlanabilmesi için yalnızca maliyet avantajına güvenmesi yeterli değildir. Firmaların uluslararası kalite standartlarını karşılaması, sertifikasyon süreçlerini tamamlaması, bilgi ve siber güvenlik

altyapılarını geliştirmesi, araştırma ve geliştirmeye yatırım yapması, fikrî mülkiyet kapasitesini güçlendirmesi, ortak üretim ve teknoloji transferi modelleri geliştirmesi ve uzun vadeli ihracat stratejileri oluşturmaya gerekmektedir.

Özellikle KOBİ'lerin NATO ülkelerindeki savunma ve güvenlik tedarik zincirlerine katılabilmeleri için kamu, üniversite, ana yüklenici şirketler ve iş dünyası kuruluşları arasında daha güçlü koordinasyon kurulmalıdır.

MÜSİAD Perspektifinden Stratejik Dönüşüm

MÜSİAD'ın kuruluşundan bu yana savunduğu üretim, yatırım, ihracat ve girişimcilik odaklı kalkınma anlayışı, dünyada yaşanan yeni güvenlik ve ekonomi dönüşümüyle daha da önemli hâle gelmiştir.

Bugünün dünyasında üretim kabiliyeti yalnızca ekonomik bir faaliyet değildir. Aynı zamanda millî bağımsızlığın, diplomatik etkinliğin ve stratejik dayanıklılığın temelidir.

Kritik bir ürünü üretemeyen, teknolojisini geliştiremeyen veya enerji ve tedarik sistemlerini dışa bağımlı biçimde sürdüren ülkelerin siyasi hareket alanları daralmaktadır.

Bu nedenle Türkiye'nin yükselen jeopolitik öneminin kalıcı bir güce dönüşebilmesi için yüksek katma değerli üretim, teknolojik bağımsızlık, güçlü ihracat altyapısı, nitelikli insan kaynağı, finansmana erişim, üniversite-sanayi iş birliği, enerji verimliliği ve dijital dönüşüm alanlarında yeni bir atılım gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

MÜSİAD ve benzeri iş dünyası kuruluşları, şirketleri bu yeni döneme hazırlamak açısından kritik sorumluluklar üstlenmektedir. Sektörel kümelenmelerin geliştirilmesi, uluslararası iş birliklerinin artırılması, KOBİ'lerin savunma ve teknoloji tedarik zincirlerine hazırlanması, ihracat pazarlarının çeşitlendirilmesi ve genç girişimcilerin desteklenmesi bu sorumlulukların başında gelmektedir.

Jeopolitik Değerin Ekonomik Güce Dönüştürülmesi

Türkiye'nin jeopolitik öneminin arttığı konusunda uluslararası çevrelerde geniş bir mutabakat bulunmaktadır. Ancak coğrafi önem, tek başına refah ve kalıcı güç üretmez.

Jeopolitik avantajın ekonomik ve teknolojik kapasiteye dönüştürülebilmesi için uzun vadeli bir strateji gerekmektedir. Türkiye'nin önündeki temel hedef, farklı bölgeler arasındaki geçiş noktası olmanın ötesine geçerek üretimin, teknolojinin, ticaretin, enerjinin, diplomasinin, finansın ve lojistiğin bölgesel merkezi hâline gelmektir.

Bunun için hukuk güvenliği, makroekonomik istikrar, eğitim kalitesi, öngörülebilir yatırım ortamı, kurumsal kapasite ve nitelikli insan kaynağı gibi temel alanların güçlendirilmesi önem taşımaktadır.

Jeopolitik önem, ancak güçlü kurumlarla ve rekabetçi bir ekonomiyle desteklendiğinde sürdürülebilir stratejik güce dönüşebilir.

Türkiye'nin Yeni Rolü: Dengeleyen, Üreten ve Yön Veren Güç

Türkiye'nin önümüzdeki dönemdeki rolü, yalnızca Doğu ile Batı arasında köprü kurmak şeklinde tanımlanamaz. Köprüler üzerinden geçer; ancak merkezler karar üretir, yön verir ve çevrelerinde ekonomik çekim alanları oluşturur.

Türkiye'nin hedefi, uluslararası sistemde başkalarının kararlarını uygulayan bir çevre ülkesi değil; kendi bölgesinde denge kurabilen, girişim geliştirebilen, krizleri yönetebilen ve çözüm üretebilen bir merkez ülke olmaktır.

Bu rol üç temel sütun üzerinde yükselmektedir: Diplomatik kapasite; farklı aktörlerle aynı anda konuşabilme ve krizlerde arabuluculuk yapabilme gücü. Askerî ve teknolojik kapasite; millî savunma sanayisi, operasyonel kabiliyet ve caydırıcılık. Ekonomik kapasite; üretim, ihracat, enerji, lojistik ve uluslararası ticaret ağlarındaki etkinlik.

Bu unsurlar birbirinden bağımsız değildir. Ekonomik gücü olmayan bir ülkenin askerî kapasitesini uzun süre devam ettirmesi mümkün değildir. Teknolojik bağımsızlığı bulunmayan bir ülkenin diplomatik hareket alanı sınırlı kalır. Diplomatik etkinliği zayıf olan bir ülkenin ise ekonomik çıkarlarını uluslararası alanda koruması güçleşir.

Türkiye'nin bölgesel ağırlığının sürdürülebilir olması, bu üç kapasitenin birlikte geliştirilmesine bağlıdır.

Sonuç: Ankara Zirvesi Bir Sonuç Değil, Yeni Bir Başlangıçtır

Ankara'da gerçekleştirilen NATO Zirvesi, Türkiye'nin küresel güvenlik sistemindeki yerini yeniden görünür hâle getiren önemli bir dönüm noktasıdır.

Zirve; Türkiye'nin NATO'nun doğu ve güney kanatları açısından vazgeçilmez konumunu, Karadeniz, Kafkasya, Orta Doğu ve Doğu Akdeniz'deki çok boyutlu etkisini, Avrupa'nın enerji ve tedarik güvenliğindeki önemini, savunma sanayisindeki yükselen kapasitesini ve Ankara'nın uluslararası diplomasi merkezi olma potansiyelini ortaya koymuştur.

Ancak Türkiye açısından asıl mesele, bu stratejik görünürlüğü kalıcı ekonomik, teknolojik ve kurumsal güce dönüştürmektir.

Türkiye'nin gelecekteki başarısı yalnızca sahip olduğu coğrafyadan değil; bu coğrafyayı nasıl yönettiğinden, hangi teknolojileri ürettiğinden, nasıl bir insan kaynağı yetiştirdiğinden ve küresel tedarik zincirlerinde hangi konumu elde ettiğinden kaynaklanacaktır.

Ankara Zirvesi, Türkiye'nin bölgesel öneminin artık dönemsel gelişmelerden değil, yapısal ve kalıcı faktörlerden beslendiğini göstermiştir.

Avrupa'nın güvenlik arayışları, Karadeniz'deki güç dengesi, Orta Doğu'daki belirsizlikler, enerji ve ticaret yollarının yeniden şekillenmesi ve savunma üretiminin stratejik önem kazanması, Türkiye'yi uluslararası sistemin merkez ülkelerinden biri hâline getirmektedir.

Cumhuriyet'in başkenti Ankara ise bu yeni dönemin yalnızca idari merkezi değil; diplomasinin, savunma teknolojilerinin, stratejik düşüncenin ve bölgesel iş birliklerinin şekillendiği bir çekim merkezi olma yolundadır.

Bugün Ankara'dan dünyaya verilen mesaj açıktır: Türkiye, yalnızca bulunduğu coğrafyanın gelişmelerinden etkilenen bir ülke değildir. Bölgesindeki gelişmeleri etkileyen, güvenlik mimarisine katkı sunan, barış ile caydırıcılığı birlikte savunan ve ekonomik gücünü stratejik kapasiteye dönüştürmeye çalışan bir aktördür.

Bu nedenle Ankara NATO Zirvesi, yalnızca bir uluslararası toplantı olarak değil, Türkiye'nin yeni dünya düzenindeki konumunun sembolik ve stratejik bir ilanı olarak değerlendirilmelidir.